

Láthatatlan ragadozók*

Rózsás Tamás

Michael Lewis:

FlashBoys – A Wall Street Revolt

USA: W. W. Norton & Company, 2014, p. 274

ISBN: 978-0-393-24466-3

Amikor a gazdasággal kapcsolatban a valódi és intenzív piaci versenyre példákat keresünk, a tőzsdék elsők között jutnak eszünkbe. A tőzsdéken minden nyilvános, az információáramlás gyors, mindenki egy időben ugyanazzal az információval rendelkezik, tehát az esélyek kiegyenlítettek. Itt tényleg a jobbak győznek, hiszen az egyenlő feltételeket szigorú szabályozás biztosítja, a verseny kiegyenlítettségét pedig a tőzsde pezsgő ritmusa is bizonyítja, hiszen éppen azért kell mindig gyorsnak lenni, mert a szoros versenyben a versenytársak mindig hajszálnyira vannak egymástól.

Létezik azonban egy, az egyszerű befektetők számára rejtett világ, ahol a gyorsaság és ezen keresztül a mindenki számára azonos tájékozottságot biztosító nyilvános információáramlás is más értelmezést nyer. Ezt a világot, a nagyfrekvenciás kereskedők világát mutatja be *Michael Lewis* könyve.

Ebben a világban a legnagyobb befektetők, professzionális befektetési alapok, óriási nyugdíjalapok, és bizonyos értelemben még a wallstreeti nagybankok is kiszolgáltatottak a kicsi, de villámgyors és a többiek számára jobbára láthatatlan, új típusú ragadozóknak, akik leggyakrabban még csak nem is a pénzügyi világból, hanem a matematikából, számítástechnikából, atomfizikából vagy más tudományokból érkeztek. Ebben a világban az időt milliomod másodpercben mérik, ennek érdekében pedig a technológiára csillagászati összegeket költenek. Paradox módon ezt a világot éppen a tőzsdéken az 1980-as években elindult, azóta pedig kizárólagossá vált elektronikus kereskedés feltételeinek egyenlőségét és kiegyenlítettségét megcélzó szabályozás hozta létre.

Az amerikai tőzsd felügyelet a korábbi visszaélések tapasztalataiból okulva, azok megszüntetésére szigorította meg az elektronikus kereskedés szabályait 2005-ben. A Nemzeti Piaci Rendszerre vonatkozó szabályozás a brókerek számára kötelezővé

---

* Jelen cikk a szerző nézeteit tartalmazza, és nem feltétlenül tükrözi a Magyar Nemzeti Bank hivatalos álláspontját.

Rózsás Tamás a Magyar Nemzeti Bank elemzője. E-mail: rozsast@mnbb.hu.

tette a legjobb árú ajánlatok elfogadását, és előírta egy központi rendszer létrehozását a különböző tőzsdék összes vételi és eladási ajánlata adatainak gyűjtésére, feldolgozására és közzétételére. Nem írta elő ugyanakkor, hogy ennek a központi rendszernek milyen gyorsnak kell lennie. Ezzel lehetővé tette, hogy gyorsabb információfeldolgozó rendszereket építve a sebességből hasznot húzó nagyfrekvenciás kereskedők úgy előzzék meg a piac többi szereplőjét, hogy a legjobb ajánlatok kötelező elfogadására vonatkozó előírást kihasználva ehhez, információhoz jutnak azok szándékairól is. Ennek az egyébként jó szándékú szabályozás által létrehozott halálos keveréknek köszönhetően az egyre gyorsabb és gyorsabb rendszereket építő, obskurus stratégiáikkal a piac volatilitását és kockázatait növelő, eközben pedig saját kockázatot lényegében nem vállaló új típusú szereplők évről évre dollármilliárdokat húznak ki a befektetők zsebéből.

Michael Lewis könyve azonban nemcsak ennek a világnak a létrejöttét, működését, sajátos belső szabályait és kártékony hatását mutatja be, hanem az ellene fellépő Wall Street-i szakemberek szűk, de lelkes csapatának munkáját, illetve ezen keresztül a lehetséges megoldást is. A Wall Street-en kis szereplőnek számító kanadai bank, a Royal Bank of Canada jól fizetett vezetői állását elhagyó Brad Katsuyama köré szerveződő, hozzá hasonlóan jól fizetett Wall Street-i állások biztonságát hátrahagyó szakemberekből álló csoport különös módon száll szembe a piacot uraló, erős politikai összeköttetésekkel is rendelkező ragadozókkal. Eleinte csupán saját kereskedői vagy éppen technikai munkájukat zavaró jelenségek okai után kutatva fokozatosan feltárják a nagyfrekvenciás kereskedés világát, végül pedig úgy döntenek, hogy szembeszállnak azzal. Szövetségeseket keresnek a kialakult rendszer által megrövidített befektetőkben, és komoly kockázatot vállalva saját tőzsdét hoznak létre, amely a befektetők és a brókerek számára lehetővé teszi a nagyfrekvenciás kereskedéssel megfertőzött rendszer megkerülését. Ehhez részben azok saját fegyverét, a sebességet fordítják szembe velük, részben olyan feltételeket teremtenek, amelyek között a rendkívüli gyorsaság nem válhat tisztességtelen előny forrásává.

A történet az új tőzsde létrejöttével és annak első sikereivel ér véget, a tőzsdéken zajló verseny tisztaságának helyreállításáért, a változásért folyó küzdelem azonban még nem fejeződött be.

Michael Lewis könyve érdekes és izgalmas olvasmány mind a tőzsdék kulisszái, mind a technológia lehetőségei, mind a tőkepiacok szabályozásának nehézségei iránt érdeklődőknek. Az izgalmas és talán nyugtalanító téma ellenére a könyv ráadásul élvezetes olvasmány, a bestsellert író szerző abban legjobb formáját nyújtja.